

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXXI. № 9-10 (травень) 2024

ГОЛОСУЙТЕ ЗА КАНДИДАТІВ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ!

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ У ВИБОРЧІЙ КАМПАНІЇ

Союз українців Румунії офіційно розпочав свою виборчу кампанію до місцевих виборів 9 червня 2024 року з чітким і рішучим меседжем: ми тут, щоб відстоювати наші права, заради розвитку наших громад та за краще майбутнє для всіх нас! Ми подали власні кандидатури на посади мерів, членів повітових та місцевих рад у 50 населених пунктах.

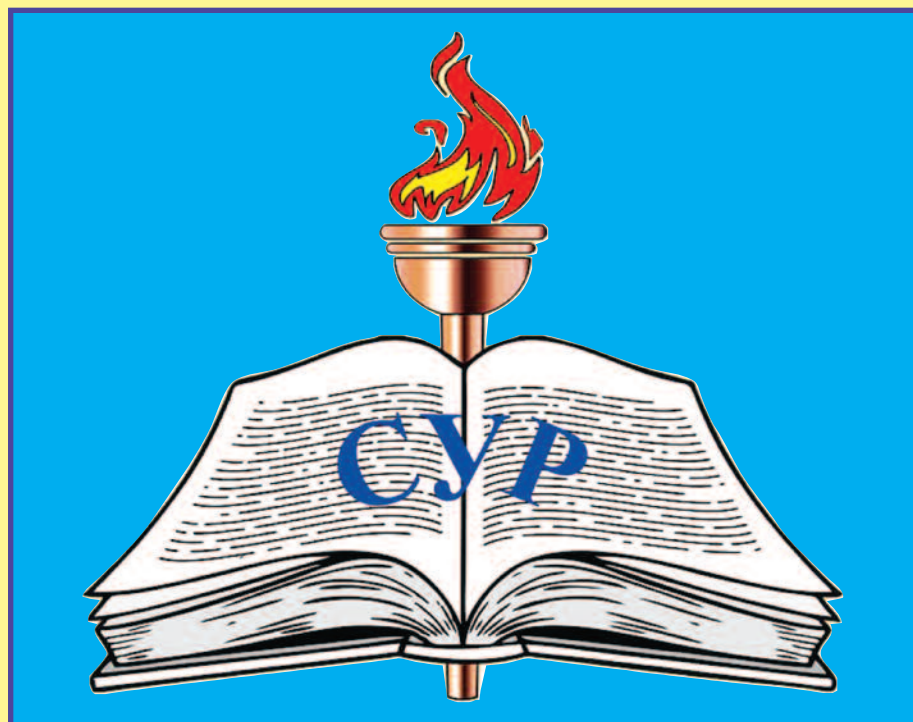
Для нас це історичний момент, ніколи раніше Союз українців Румунії не висував стільки кандидатів на виборах, у такій кількості населених пунктів. Цього разу СУР зумів згуртувати вражаючу кількість – близько 500 кандидатів у 50 населених пунктах.

Разом ми представляємо сильний голос та чіткий напрямок на майбутнє.

Спроби залякати нас, щоб ми вибірково вийшли з виборчих перегонів або взагалі не брали участі у виборах, не увінчалися успіхом! Навпаки, ми більше ніж коли-небудь згуртовані та сповнені рішучості відстоювати права української меншини, сприяючи розвитку та покращенню умов життя для всіх членів наших громад.

Союз українців Румунії – це не просто конкурент, який з'являється у виборчій боротьбі лише раз у чотири роки. Ми є постійною присутністю серед громад, опорою та активним промоутером еволюції та розвитку. Наші конкретні досягнення детально були описані під час передвиборної агітації в кожному повіті, нагадуючи всім про нашу відданість громаді та нашу здатність робити конкретні справи для людей.

У цій виборчій кампанії **МИ ЗАКЛИКАЛИ ДО ЄДНОСТІ, ВИЗНАННЯ ТА ВЗАЄМНОЇ ПІДТРИМКИ**. Кожен голос, відданий за СУР, – це нова віра в нашу здатність пропонувати конкретні

рішення для покращення життя в наших громадах. Голосування – це визнання того, чого ми вже досягли і спосіб дати нам інструменти для продовження нашої роботи, для підтримки людей, які можуть змінити життя наших громад на краще.

Ми усвідомлювали, що кампанія складна, але нас не зупинить і не зіб'є з дороги негідна тактика, ми не опускаємося до рівня наших опонентів. Ми гідно беремо участь у перегонах, під час яких зосереджуємось на демонстрації наших проєктів та ініціатив, від хати до хати та онлайн, з наголосом на відкритому діалозі та притаманних нам цінностям.

Настав час об'єднати зусилля, бути сильнішими у своїх переконаннях та цінностях і разом будувати ще сильнішу спільноту!

Прочитайте:

- ❖ Зустріч з Омбудсменом Румунії Ренатою Вебер
- ❖ З діяльності депутата
Миколи-Мирослава Петрецького
- ❖ Міцне партнерство та гарні досягнення

- ❖ XXX-та Олімпіада з рідної української мови та літератури
- ❖ XXV-й Конкурс декламування української поезії
- ❖ Михайло Волощук вшановує читачів черговою збіркою віршів «Сміховинки»

ЗУСТРІЧІ ДЕЛЕГАЦІЇ СКУ З ПРЕДСТАВНИКАМИ РУМУНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

15 квітня голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький разом з президентом Світового Конгресу Українців (СКУ) Павлом Ґродом, першим віце-президентом Стефаном Романівим та віце-президенткою Ярославою Хортянні мали ряд зустрічей з високопосадовцями румунської держави.

«Ми мали дуже змістовні дискусії з прем'єр-міністром Румунії Марчелом Чолаку, з державним секретарем у справах культур Чіпріаном Олінічем, з головою Комітету з питань правової політики Сенату Румунії Крістіаном Нікулеску-Цигерлашем та з віце-спікером

Палати депутатів Даном Барною», – написав Микола-Мирослав Петрецький на своїй сторінці у Facebook.

Під час розмов румунські посадовці підкреслили послідовну та всеосяжну підтримку Румунією України та її громадян з перших днів війни, включаючи

підтримку Румунією європейського та євроатлантичного курсу України.

Президент СКУ Павло Ґрод подякував Румунії та румунському народу за підтримку України від початку повномасштабної війни, за сприяння в організації Саміту лідерів СКУ в Бухаресті, а також за постійну підтримку та солідарність з українцями, які знайшли прихисток у Румунії.

Микола-Мирослав Петрецький подякував румунським посадовцям за відверту та конструктивну атмосферу, в якій проходили розмови.

Микола-Мирослав Петрецький подякував румунським посадовцям за відверту та конструктивну атмосферу, в якій проходили розмови.

УЧАСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ СУР У ПАНЕЛЬНИХ ДИСКУСІЯХ САМІТУ СКУ У БУХАРЕСТІ

12-15 квітня у Бухаресті відбувся Саміт Світового Конгресу Українців. Захід включав шість тематичних панелей, в яких взяли участь представники Союзу українців Румунії, котрі поділилися своїм досвідом з метою визначення конкретних рішень, виходячи з реальних ситуацій.

Основна увага була зосереджена на питаннях, пов'язаних з проблемами закордонного українства в контексті нових безпрецедентних викликів для українського народу, а також важливості подальшої підтримки України – гуманітарної, політичної, військової, фінансової, освітньої, що є вкрай необхідною в умовах широкомасштабної війни, розв'язаної Владіміром Путіним.

Радник Союзу українців Румунії **Фабіан Попович** наголосив на необхідності кращої співпраці між Світовим Конгресом Українських Молодіжних Організацій та представниками молодіжних структур по всьому світу, зазначивши, що «Не можна говорити про розвиток молодіжного руху в діаспорі без більш ефективної співпраці».

Він підкреслив, що центральні структури СКУ мають радитися з молодими українцями, як важливими чинниками у збереженні українських цінностей та культури, а також у підтримці України та її європейського та євроатлантичного шляху. Фабіан Попович також запропонував організувати більше зустрічей молодих українців за участі якомога більшої кількості представників молодіжних структур з усього світу.

Голова Тіміської філії Союзу українців Румунії **Марія Сабо-Кондрей** розповіла про широку підтримку, яку Союз українців Румунії надав українським біженцям після початку конфлікту в сусідній країні. Ірина Люба Горват нагадала, що з самого початку війни члени СУР згуртувалися, пропонуючи допомогу як українським біженцям, які прибули до Румунії, так і внутрішньо переміщеним особам в Україні. Йдеться про житло, харчування, транспорт, переклад, консультацію та посередництво, гуманітарну допомогу, підтримку інтеграції дітей у школах, а згодом залучення біженців до всіх заходів, які організовує СУР.

Генеральний секретар СУР та голова Сату-Марської філії **Ірина Люба Горват** нагадала, що в рамках СУР була створена спеціальна комісія у справах біженців. Її члени збираються щомісяця і звітують про ситуацію в території. Члени комісії підтримують зв'язок з біженцями на рівні кожної філії, беруть активну участь разом з місцевими та повітовими органами влади у виявленні та вирішенні проблем, з якими переселенці стикаються.

Голова Комісії СУР з питань освіти і науки **Роман Петрашук** розповів про освіту рідною українською мовою в Румунії. Він нагадав, що особи, які належать до національних меншин, мають право навчатися і здобувати освіту рідною мовою на всіх рівнях, у всіх видах і формах передвищої освіти. Він підкреслив, що популяризація освіти українською мовою та вивчення української мови, за активної участі Союзу українців Румунії, привело до адміністративної консолідації, стратегій та проектів, у тісній співпраці з Міністерством національної освіти, повітовими шкільними інспекторатами та Департаментом міжетнічних відносин.

Голосуйте за кандидатів СУРу!

АРАДСЬКИЙ ПОВІТ

ТИРНОВА

На примаря: Мікулайчук Іван

На радників:

Мікулайчук Іван
Пінтя Микола
Стуляник Дмитро
Мікулайчук Іван-Гаврило
Бучута Василь
Мікулайчук Гаврило
Йойкалюк Іван
Мікулайчук Андрея-Марія
Кіфа Іван
Іляна Преда
Михайло Беджера
Чін Штефан
Фрасін Іван
Олекса Пінтя
Бежера Іван
Лавер Юра
Пістен Марія
Вечунка Марія
Пеун-Мікулайчук Штефан

БОТОШАНСЬКИЙ ПОВІТ

КАНДИДАТ ДО ПОВІТОВОЇ РАДИ БОТОШАН

На радника:

Енаке Константин-Богдан

ДОРОГОЙ

На радника:

Тиминджеріу Константин

КИНДЕШТИ

На примаря: Яворинчук Дмитро

На радників:

Яворинчук Дмитро
Гринчук Іван
Гринчук Константин
Гапчирюк Треєніца
Коричук Теодор
Маріан Корнеліу-Іван
Андрушка Радун-Ілля
Юліана Ватаманюк
Хаучук Андрій-Маріан
Джуранюк Віорел
Андрюк Марчел
Русу-Моцкану Марічіка
Туряк Мануєла
Яворинчук Валентин-Космін

МІХАЙЛЕНИ

На радників:

Іванічук Василь-Маріан
Хаучук Дмитро

КАРАШСЕВЕРІНСЬКИЙ ПОВІТ

КАРАНСЕБЕШ

На радників:

Радун Надіна
Росоха Іван
Сімеску Ольга-Надя

КОПАШЕЛЬ

На радників:

Чура Іляна
Сопко Маріана
Сопко Юра

ПАЛТІНІШ

На примаря: Шийко Іван

На радників:

Шийко Іван
Чабрун Іван
Попович Юра
Плеска Петро
Гарасим Василь
Гарасим Іван
Гарасим Маріус
Сокач Василь
Жупник Іван
Плешка Йон
Шийко Сільвія

САКУ

На радників:

Пряла Василь
Дзіцак Василь
Бойчук Василь

МАРАМОРОСЬКИЙ ПОВІТ

КАНДИДАТИ ДО ПОВІТОВОЇ РАДИ МАРАМОРОЩИНИ

На радників:

Рекало Іван
Глодян Василь
Пасинчук Василь
Марійчук Пінтя
Стуляник Сергій
Куреляк Василь
Мочернак Олександр-Юра
Бринзяник Іван-Клаудіу
Бойчук Орісія-Ніколета
Чукур Мірела
Гербіль Дорін-Юра
Семенюк Лукреція
Дубович Михайло-Василь
Цюдик Петро
Коржук Анна
Руснак Міхаєла
Кут Олекса
Йордекяну Ірина
Опрішан Василь-Юра
Дубович Іван
Бобрюк Михайло-Нарцис
Маня-Біліч Константин
Красюк Іван
Саука Ірина
Гренюк Анджела
Роман Маріан-Радун
Манзюк Михайло
Арделян Сімона
Бежера Іван

Дзіцак Дмитро
Онча Іван
Мороз Марія
Шорбан Марічіка
Мачока Михайло
Горган Юра
Опрішан Штефан-Василь
Матейчук Лариса-Сімона
Бойчук Юра

СІГЕТУ МАРМАЦІЕЙ

На радників:

Гербіль Дорін-Юра
Опрішан Василь-Юра
Арделян Сімона
Семенюк Лукреція
Чукур Мірела
Привігей Ліліана
Бойчук Ніколета-Іляна
Гріцук Микола
Бойчук Михайло
Бирсан Іван-Олександр
Готіко Марія
Рагован Петро
Петровай Войкіца-Міхаєла
Габорян Джорджіана-Йоана
Тот Іван-Тіберіу
Бирсан Флоаре
Боднарюк Микола
Опрішан Олександра-Марія
Роман Флорін
Краус Віоріка
Турда Віоріка

БИСТРИЙ

На примаря: Гава Лівіу

На радників:

Гава Лівіу
Йордекяну Ірина
Главацькі Христина
Мочернак Олександр-Юра
Грицук Лучія-Йонела
Шорбан Марічіка
Деміан Красюк Андрея
Луцак Олександр-Василь
Мочернак Юра
Зеленчук Михайло
Шимота Марія
Арделян Мітруц
Гріцук Іляна –
Бойчук Юра
Опрішан Штефан-Василь
Горган Юра

ВЕЛИКИЙ БИЧКІВ

На примаря – Гринюк Василь

На радників:

Гренюк Василь
Бобрюк Михайло-Нарцис
Калинка Флорін-Іван
Глодян Василь-Іван
Гера Анна
Бічук Орісія-Ніколета
Даскалу Йонел
Гренюк Анджела
Матус Віктор
Руснак Міхаєла
Калина Анна
Коман Теодора
Бокоч Оксана-Міхаєла
Візауер Лумініца-Міхаєла
Немищук Іван
Нямчук Ірина
Мойсюк Матей

ПОЛЯНИ

На примаря: Стуляник Сергій

На радників:

Стуляник Сергій
Онча Іван
Дзіцак Дмитро
Кут Олекса
Бойко Сергій-Валентін
Вішован Марія
Мачока Михайло
Лонга Михайло
Кімшак Юра
Пістин Міоара
Копощук Ілля
Росуш Дмитро
Мікулайчук Іван
Логош Анна-Василина
Бежера Настака
Онча Діана
Логош Василь
Якобчук Іван
Вечунка Федір
Грездак Василь
Дзіцак Юра
Мікулайчук Василь
Яблончук Джовані-Габріел
Стуляник Георгій

РЕМЕТИ

На примаря: Бринзяник Іван

Клаудіу

На радників:

Бринзяник Іван Клаудіу
Штефан Марія
Пасинчук Василь
Роман Маріан Радун
Дубович Іван
Манзюк Михайло
Шофінець Василь-Михайло
Мачока Наталка Санжа
Штець Іван Юра
Буряк Михайло
Тівадар Іван-Еміль
Тюк Василь
Михайлюк Юра Михайло
Татюк Михайло Петро
Дубович Михайло Василь
Голдіш Теодор Флорін
Ненештян Василь

РЕПЕДЯ

На примаря: Рекало Іван

На радників:

Рекало Іван
Маня-Біліч Константин
Цюдик Петро
Красюк Іван
Бежера Іван
Красюк Василь
Турчин Михайло
Кліпей Дмитро
Канюка Міхаєла
Попович Данієль
Цюдик Марія
Дрозд Василь
Красюк Юра
Штецька Михайло
Рекала Михайло
Кучіча Іван
Пряла Настасія
Рекало Іван
Пряла Юра-Адріан

(Продовження на 4 стор.)

Голосуйте за кандидатів СУРу!

(Продовження із 3 стор.)

ВИШНЯ РІВНА

На примаря: Куреляк Василь

На радників:

Куреляк Василь
Челенюк Гафія-Христина
Лаурук Михайло-Іван
Гріжак Микола
Попович Маріана
Калина Іван
Бабота Марія
Семенюк Марія
Проданюк Михайло-Нелу
Бабота Микола
Чукур Анета
Альбічук Юра
Андрашук Михайло
Романюк Олександр
Лавица Іван

РУСКОВО

На радників:

Марічук Пінтя
Боднар Іван
Коржук Анна
Мороз В. Марія
Саука Ірина
Біляк Петро
Мороз Т. Марія
Логош Іван
Дрозд Флоаря
Петц Марія
Поп Васирина
Дрозд Анна Марія
Ністор Марія-Євдокія
Біліч Маріанна
Маюш Микола
Данчук Іляна
Поп Йоан
Бумбар Петро
Дрозд Василь
Бумбар Анна

САТУМАРСЬКИЙ ПОВІТ

АГРІШ

На радників:

Курак Іван
Бумбар Микола
Костя Микола
Бежера Марія
Бежера Василь
Курак Ірина
Онча Іван
Красук Марія
Онча Дора
Пістен Юліана-Лучія
Ціля Євдокія
Бежера Федора
Бумбар Микола
Борош Леонтина

МІКУЛА

На радників:

Бучута Василь
Мадараш Думітру
Бумбар Іван
Білан Давід
Росус Яків
Ганціг Златінґа-Мадаліна
Зенука Онофрей
Онча Іван
Попович Михайло
Кут Микола-Андрій
Грездак Ніколета
Вечунка Микола
Турда Маріанна
Бучута Дмитро-Флорін
Кут Докія
Чін Іван
Діну Васирина

ТАРНА МАРЕ

На радників:

Негру Марічіка-Йоана
Чонка Анна
Данко Михайло
Павло Іринка
Павло Анна

ТЕРЕБЕШТЬ

На радників:

Мотіка Васирина
Мігня Флорін-Михайло
Гулбан Лауренціу-Мірча
Візер Анджеліка
Ніколає Марін
Поп Васіліка-Вероніка
Поп Корнелій
Поп Іляна
Молдован Джорджета
Харіс Георгіна-Еліза
Гужа Ірина
Цінта Брігіда-Біанка
Каталан Марія
Тріф Дорел-Юра

СУЧАВСЬКИЙ ПОВІТ

СЕРЕТ

На радників:

Янош Флоріка-Зірка
Маназ Богдан

БАЛКІВЦІ

На радників:

Шойман Петро Штефан
Григорічук Христина Лумініца
Кості Космін
Садовяк Йонел
Григорічук Лакріміоара
Зебренюк Юліана
Данелюк Сільвія
Карпак Корнелія
Бойчук Родіка
Савюк Віолета
Куява Ніколета Оана
Гуменюк Ілля
Одовічук Марія Меделіна
Усатюк Родіка
Плекан Каталіна
Шойман Василь
Курелюк Настасія

БРЯЗА

На радників:

Місюк Богдан
Костелюк Лакріміоара Міхаєла
Маковей Іван
Сфірначук Ленуца

БРОДИНА

На радників:

Торак Олена
Марочко Джорджета
Чоате Йонуц Вергілій
Лайба Камелія Габрієла
Ніцу Олена
Торак Остап Бізьо
Еріка Хмільєвська
Чепіль Анкуца Олена
Попеску Валерія
Томяк Василіка
Йонела Карачук
Цега Іван
Збирча Гудима Олена
Грапіняк Дмитро
Чіпіл Ілля
Зелюк Петро
Костіл Олена

ДАРМАНЕШТИ

На радників:

Велничук Ленуца
Слюсарюк Юра
Лаврік Адріана

ІЗВОАРЕЛЕ СУЧЕВЕЙ

На радників:

Мехно Василь
Мехно Марічіка-Родіка
Мельничук Михайло

МОЛДОВА СУЛИЦЯ

На радників:

Коруц Вікторіца
Лецкан Мірела Джорджета
Лецкан Петро Каталін

ШЕРБІВЦІ

На примаря: Маріч Юра

На радників:

Маріч Юра
Косован Юра
Гапенчук Василь
Смокот Юра
Зузяк Беніамін
Городинчук Іван
Маріч Йонуц Дорін
Мачук Василь
Маріч Лідія

УЛЬМА

На радників:

Чокан Николай
Хімюк Джорджіана
Горбан Іван
Дарійчук Соня Марія
Горбан Марія
Дарійчук Ілля
Шутак Миколай

ВАТРА МОЛДОВІЦЕЙ

На радників:

Саучук Ілля
Феркал Філарет

Бурсук Константина
Гелба Маріус Микола

ТІМІСЬКИЙ ПОВІТ

БАЛІНЦ

На радника:

Анішоряк Микита

БАРА

На примаря: Даніле Г. Юра

На радників:

Даніле Т. Юра
Даніле Г. Юра
Францеску Марія
Енеску Джорджета-Габрієла

БИРНА

На радників:

Лонга Іван
Роман Ліліана

БЕЧКЕРЕКУ МІК

На радників:

Дедар Юра
Дедар Сільвіу-Адріан
Чернічіка Клавдія

БЕТХАУЗЕН

На радників:

Кондрей Василь
Сабо-Кондрей Августин
Сінтеску Анна

КРИЧОВА

На радника:

Шандор Василь

ҐОВОДЖІЯ

На радників:

Росока Василь
Нікоара Лучіан-Микола
Гогалдан Микола
Бротней Василь
Гашпар Олена

ДЖАРМАТА

На радників:

Болдіжар Іван
Арделян Адріана
Марічек Петро
Йоці Петро
Тіршар Джорджета
Поповічу Фелічія
Апостол Паула-Лавінія

ОГАБА-ЛУНґЕ

На радників:

Чін Олександра
Тудор Ірина
Чін Чіпріан-Віорел

ШТЮКА

На радників:

Лавер Сорін
Катунчук Мирон
Яблончук Василь
Кут Андрея

(Закінчення на 7 стор.)

30 квітня голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький мав робочу зустріч з Омбудсменом Румунії Ренатою Вебер у штаб-квартирі установи. Маючи загальний мандат захищати права і свободи громадян в їхніх відносинах, зокрема, з органами державної влади, інститут Омбудсмена є важливою опорою нашої демократії.

Основною метою дискусій було покращення співпраці між Омбудсменом та Союзом українців Румунії, а також аналіз ситуації української меншини в нашій країні. Особливу увагу було приділено дотриманню прав і свобод української спільноти як на національному рівні, так і в регіонах компактного проживання етнічних українців.

ЗУСТРІЧ З ОМБУДСМЕНОМ РУМУНІЇ РЕНАТОЮ ВЕБЕР

Було також обговорено кілька тем, зокрема, ситуацію з навчанням українською мовою в Румунії та участь Союзу українців Румунії в освітньому процесі. Також була порушена тема ситуації з українськими переселенцями та їхньої інтеграції в українську спільноту в країні,

а також тема богослужіння українською мовою, участь Союзу українців Румунії в релігійному житті етнічних українців.

На зустрічі Миколу-Мирослава Петрецького супроводжував радник СУР Фабіан Попович.

З діяльності депутата МИКОЛИ-МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГРОМАДЯН

Якщо ми уважніше подивимося на результати, опубліковані Міністерством освіти, ситуація з освітою в Румунії викликає велике занепокоєння: на рівні 8-го класу лише 42% учнів змогли набрати вище 5 балів на Національному оцінюванні. Що стосується симуляції іспитів на атестат про повну середню освіту, лише 60,13% учнів змогли отримати прохідний бал з румунської мови та літератури, 64,12% – з обов'язкового предмета за профілем і 64,75% – з предмета за вибором.

Низький прохідний бал як на Національному оцінюванні, так і на іспитах на атестат про повну середню освіту свідчить про серйозні недоліки в процесі викладання та навчання. Той факт, що в деяких випадках прохідний бал навіть нижчий, ніж у 2023 році, свідчить про те, що певні заходи, які впроваджуються в системі освіти, не дають очікуваних наслідків, а навпаки, негативно впливають на якість освіти.

З огляду на цю назавидну реальність, депутат Парламенту Румунії Микола-Мирослав Петрецький звернувся до міністерки освіти Ліджії Деки з проханням представити позицію очолюваного нею міністерства щодо низького рівня успішності учнів.

Відшкодування транспортних витрат вчителям, які не мають житла в адміністративно-територіальній одиниці, де вони працюють, є реальною допомогою, особливо для вчителів на початку їхньої кар'єри, яким доводиться щодня долати кілька кілометрів до школи, де вони викладають.

Хоча цей механізм підтримки є законним правом, трапляються випадки, коли вчителям навіть доводиться звертатися до суду, щоб отримати відшкодування витрат на щоденні поїздки на роботу. Така ситуація триває вже кілька років і виникає через те, що всі транспортні витрати вчителів покладаються на місцеві органи влади, які не завжди мають достатньо коштів.

Ситуація з відшкодуванням транспортних витрат ускладнилася ще більше після прийняття Термінової постанови уряду №115/2023, що відк-

ладає на рік дію деяких положень Закону про передвищу освіту до початку 2025-2026 навчального року. У цьому випадку місцеві органи влади мають додатковий аргумент для відтермінування надання основних прав, що може негативно вплинути на умови праці та, опосередковано, на якість освіти в цих громадах.

Враховуючи вищезазначене, депутат Микола-Мирослав Петрецький звернувся до міністерки освіти з проханням представити конкретні заходи, вжиті для виплати компенсацій вчителям, які змушені добиратися від місця проживання до населеного пункту, де вони працюють.

Заохочення вчителів, які відповідають критеріям, установленим для надання надбавки за високі досягнення у праці шляхом підвищення їхньої базової заробітної плати на 25% є стимулом для активної участі в освітньому процесі. Однак процес оцінювання справ, поданих вчителями для отримання цієї надбавки, не завжди є прозорим, оскільки вчителі не завжди мають можливість проаналізувати правильність розподілу балів комісією, яка аналізує справи.

Нещодавно до Миколи-Мирослава Петрецького звернулися кілька вчителів зі скаргою про те, що деякі з їхніх справ були відзначені за діяльність, в якій вони не могли брати участь. Наприклад, деякі кандидати були відзначені за діяльність, пов'язану з програмою «Телешкола», хоча в цій програмі брала участь лише невелика кількість вчителів.

Коли вчителі, які дійсно брали участь у програмі, звернулися до оціночної комісії за поясненнями, вони зіткнулися з бар'єром непрозорості, оскільки справи інших кандидатів не можуть бути оприлюднені. Такі ситуації можуть знеохотити зусилля вчителів, що можуть сприяти підвищенню ефективності системи освіти.

Тому представник українців у Палаті депутатів звернувся до міністерки Ліджії Деки з проханням повідомити, яких заходів вживатиме очолюване нею відомство для того, щоб зробити більш прозорим процес оцінки роботи вчителів, які займаються позакласною роботою.

РОБОЧІ ЗУСТРІЧІ ТА ПОЇЗДКИ

9 травня Голова Союзу українців Румунії, депутат Парламенту Румунії Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у Другому Міжнародному Саміті міст та регіонів, який відбувся у Києві. На заході були присутні Президент України Володимир Зеленський, Прем'єр-міністр Денис Шмигаль, представники центральних та місцевих органів виконавчої влади, Євросоюзу, Ради Європи, а також представники 18 країн світу.

Володимир Зеленський у своєму виступі подякував усім учасникам та міжнародним партнерам за допомогу Україні у розв'язаній Росією війні.

Цьогорічний захід, як і попередній Міжнародний Саміт міст та регіонів, пройшов під гаслом «As strong as united».

Ключовими темами, які обговорили учасники під час панельних дискусій, стали: відновлення та розвиток громад і територій під час війни та у повоєнний період; Європейська інтеграція України: досягнення, виклики та перспективи у регіональному вимірі; Внутрішньо переміщені особи: гуманітарний виклик; Реабілітація жертв війни: медичний, психологічний та соціальний аспекти.

Основною ідеєю Саміту є мобілізація підтримки українських громад на горизонтальному рівні з боку іноземних міст та регіонів-партнерів, пошук нових партнерів, підвищення уваги до українських громад, посилення «українського порядку денного» на рівні європейських муніципалітетів.

На київському саміті голову СУР супроводжували генеральний секретар Союзу українців Румунії Ірина Люба Горват, директор канцелярії префекта Сату-Марського повіту Радуня Янку та радник СУР Фабіан Попович.

ОГЛЯДАЧ

XXX-та Олімпіада з рідної української мови та літератури

Національна Олімпіада з рідної української мови та літератури – Національний етап, що відбулася вже в 30-й раз, стала моментом високої освітньої цінності для української громади в Румунії. Престижна подія, що пропагує українську мову та культуру, відбулася в Ботошанах 22-25 квітня і зібрала 67 найкращих учнів з Арадського, Ботошанського, Марамороського, Сатумарського та Сучавського повітів у супроводі 8 вчителів.

Учні середніх та старших класів вивчають українську мову, як рідну, як предмет шкільної програми, а деякі з них, з повітів Марамуреш, Тіміш та Сучава є учнями старших класів шкіл з викладанням рідною мовою. Центральна комісія у складі 13 членів відповідала за проведення конкурсу.

Офіційне відкриття олімпіади відбулося в конференц-залі ім. Міхая Емінеску комплексу «Rapsodia City Center» в Ботошанах. Письмові тести національного етапу були проведені в Національному коледжі «А. Т. Лауріан».

Церемонія нагородження, що відбулася у великому залі Національного коледжу «А.Т. Лауріан», стала головною подією заходу, відзначивши досягнення в галузі української мови та літератури: 8 перших премій, 8 других премій, 8 третіх премій та 11 заохо-

чувальних відзнак.

Учні-переможці були нагороджені значними грошовими преміями від Міністерства

освіти та Союзу українців Румунії, а також отримали спеціальні дипломи від Міністерства освіти. Всі учасники – учні, вчителі, партнери, гості та офіційні особи отримали сувенірну продукцію, що складається з рекламних матеріалів з емблемою та логотипом олімпіади.

Союз українців Румунії нагородив дипломами та призами за участь усіх учнів, вчителів, супроводжуючих вчителів та членів Центральної комісії.

Після письмових тестів учасники відкрили для себе історичні та культурні пам'ятки муніципалітету та повіту під час ряду екскурсій. Вони відвідали меморіальний дім «Джордже Енеску» в Лівень, рідному селі композитора, Музей природничих наук в Дорогої, заснований натуралістом Грігоріе Антіпа, та музейний комплекс «Міхай Емінеску» в Іпотешть, селі, де виріс поет. Завершилося дійство купанням у критому басейні «Аквапарк» в комплексі відпочинку Кориша.

Союз українців Румунії, метою якого є заохочення та стимулювання успішності в освіті та просування української культури, виступив головним партнером Ботошанського повітового шкільного інспекторату в організації цього заходу високого рівня.

СПИСОК ПЕРЕМОЖЦІВ

V-ий КЛАС

I премія – Давід Крістіан ҐОРґАН, Гімназійна школа с. Красна Вішеулуй, Марамороський повіт, викладач-координатор Віоріка Король.

II премія – Нікол Амелія БІЛАНЮК, Гімназійна школа с. Ремети, Марамороський повіт, викладач-координатор Лівія Роман.

III премія – Інна Джулія ДУБОВІЧ, Гімназійна школа с. Ремети, Марамороський повіт, викладач-координатор Лівія Роман.

Відзнака – Моніка ШУЛДАК, Гімназійна школа с. Дарова, Тіміський повіт, викладач-координатор Віолета Манзур.

VI-ий КЛАС

I премія – Аніта Делія ҐРІДЖАК, гімназійна школа с. Вишня Рівна, Марамороський повіт, викладач-координатор Юліана Бабота.

II премія – Маруся ДОБРОСЬКА, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт, викладач-координатор Міхаєла Руснак.

III премія – Деніса Лариса ПРОДАНЮК, гімназійна школа с. Вишня Рівна, Марамороський повіт, викладач-координатор Маріана Климкович.

Відзнака – Емануєла БУМБАР, гімназійна школа с. Рускова, Марамороський повіт, викладач-координатор Маріана Доброцька.

VII-ий КЛАС

I премія – Андра Маріана КІРІЛЕ, професійна школа Кривий, Марамороський повіт, викладач-координатор Ана Рекало.

II премія – Елена Джорджіана ФЕРКАЛ, Гімназійна школа с. Ватра Молодовіцей, Сучавський повіт, викладач-координатор Котстантина Бурсук.

III премія – Сара Марія ГОЩУК, гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт, викладач-координатор Міхаєла Руснак.

Відзнака – Олександр КОЗАРЮК, гімназійна школа с. Балківці, Сучавський повіт, викладач-координатор Діана Фрасинюк.

VIII-ий КЛАС

I премія – Флоріка ЮРКУЦ, гімназійна школа с. Красна Вишавська Долина, Марамороський повіт, викладач-координатор Міхаєла Руснак.

II премія – Еріка Марія ВИКАРУ, гімназійна школа с. Балківці, Сучавський повіт, викладач-координатор Чезара Костюк.

III премія – Карла Делія КОЗАЧУК, гімназійна школа с. Балківці, Сучавський повіт, викладач-координатор Чезара Костюк.

Відзнака – Деніса КАЛІМЕНДРЕ, Гімназійна школа «Марія Енеску Космович» с. Міхайлени, Ботошанський повіт, викладач-координатор Діана Фрасинюк

IX-ий КЛАС

I премія – Іван К. МЕГЛИЙ, теологічний православний семінарій ім. Митрополита Дософтея, Сучава, викладач-координатор Делія Мартіняк.

II премія – Теофіл Р. БАРБАКАР, теологічний православний семінарій ім. Митрополита Дософтея, Сучава, викладач-координатор Делія Мартіняк

III премія – Анна Ґ. ХАЩАР, теоретичний ліцей «Юлія Хаждеу», Лугож, Тіміський повіт, викладач-координатор Віолета Манзур.

Відзнака – Дмитро В. ПОЖОґА, теологічний православний семінарій ім. Митрополита Дософтея, Сучава, викладач-координатор Делія Мартіняк

Відзнака – Алекс Римус М. ШМУЛЯК, педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармацієй, Марамороський повіт, викладач-координатор Тамара Сікоє.

Відзнака – Паула Анамарія РУСНАК, педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармацієй, Марамороський повіт, викладач-координатор Тамара Сікоє.

X-ий КЛАС

I премія – Йоана Д. ВОЛОШИН, педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармацієй, Марамороський повіт, викладач-координатор Тамара Сікоє.

II премія – Джорджіана Г. МЕХНО, національний коледж ім. Еудоксіу Гурмузакі, Сучава, викладач-координатор Делія Мартіняк.

III премія – Лучіка Йоана Д. МИКОЛАЙЧУК, теоретичний ліцей «Юлія Хаждеу», Лугож, Тіміський повіт, викладач-координатор Віолета Манзур.

Відзнака – Джорджіана І. КОВАЛЬ, коледж харчової промисловості, Сучава, викладач-координатор Делія Мартіняк.

Відзнака – Марія Ф. РЕКАЛО, теоретичний ліцей «Юлія Хаждеу», Лугож, Тіміський повіт, викладач-координатор Віолета Манзур.

XI-ий КЛАС

I премія – Микола Д. ГАВРІЛОЄ, теологічний православний семінарій ім. Митрополита Дософтея, Сучава, викладач-координатор Делія Мартіняк.

(Продовження на 13 стор.)

Голосуйте за кандидатів СУРу!

(Продовження із 4 стор.)

ВІКТОР ВЛАД ДЕЛАМАРІНА

На радників:
Кубаш Маріана
Козак Михайло

ТУЛЬЧАНСЬКИЙ ПОВІТ

КАНДИДАТИ ДО ПОВІТОВОЇ РАДИ ТУЛЬЧІ

На радників:
Маладой Джорджіана
Мунтяну Юра
Герман Лучіка
Нікіта Іван
Максим Доріна

ТУЛЬЧА

На радника:
Юрій Мунтяну

КРИШАН

На радників:
Герман Лучіка
Чімпоєшу Дойна
Савенку-Олена Міхаєла
Кіріак Оана
Олару Анка-Ірина
Сергій Діну
Шербан Фаніка
Якович Родіка

МУРІГЙОЛ

На радника:
Григоре Штефан Леонард

ФРЕКЕЦЕЙ

На радника:
Микита Іван

Ч.А. РОСЕТТІ

На радника:
Максим Доріна

ЧУКУРОВА

На радників:
Діну Данієла
Джогіу Сімона Літа
Негріле Доріна
Корней Аурелія
Ріцку Лучіа
Тертіш Аніка

ЖОДНИХ КОМПРОМІСІВ ДЛЯ НАШОЇ СПІЛЬНОТИ НА ВИБОРАХ 9 ЧЕРВНЯ

Жодних компромісів для нашої спільноти! – це було зобов'язання Союзу українців Румунії на завершальному етапі підготовки до остаточно-го формування та подання списків власних кандидатів, з якими СУР іде на місцеві вибори 9 червня.

Союз українців Румунії твердо вірить у принцип прозорості та підзвітності, саме тому не братиме участі 9 червня у виборчих альянсах. СУР взяв на себе зобов'язання висунути власних кандидатів, відданих справі людей, які довели, що вони поруч з нашою спільнотою на кожному кроці.

Відбираючи кандидатів, гарантуємо, що кожне прізвище у сурівських списках відповідає найвищим стандартам доброчесності, компетентності та відданості громаді: їхня дотеперішня робота, плани на майбутнє, податкова коректність та несудимість, а також ефективна комунікація з громадою були важливими критеріями в процесі відбору кандидатів. Союз українців Румунії завжди поруч з членами нашої спільноти не тільки під час виборчих кампаній, а кожного дня. Саме тому наші зусилля протягом останніх чотирьох років потребують конкурентоспроможних і серйозних кандидатів, які ставлять інтереси нашої спільноти вище власних амбіцій.

Ми представляємо імена цих кандидатів, – які винесуть на розсуд українських громад нову перспективу та нові зобов'язання. Союз українців Румунії пишається тим, що до нього входять люди чітких моральних якостей, чесності та компетентності, які готові пропонувати рішення щодо покращення життя кожного з нас та реалізовувати потрібні нам проекти.

Приєднуйтеся до нас, до наших зусиль, спрямованих на те, аби разом формувати краще майбутнє для наших дітей та для всієї української спільноти в Румунії. Ми хочемо покращення рівня життя зі реальними можливостями, де кожен член нашої громади відчуває свою цінність. Тільки солідарність та участь у голосуванні дозволять нам змінити ситуацію та досягти прогресу разом!

ЗАКЛИК ДО ПРИСТОЙНОСТІ ПІД ЧАС ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ ДО МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ

Союз українців Румунії закликав до більшої порядності та відповідальності в контексті виборчої кампанії до місцевих виборів, які відбудуться 9 червня цього року.

Для нас є неприйнятним те, що великі, впливові політичні партії, які перебувають при владі протягом останніх 30 років, приписують собі проекти, ініційовані місцевими обранцями СУР та реалізовані Союзом українців Румунії на благо місцевих громад.

У відповідності до свого бачення щодо безпеки та добробуту громад, СУР нещодавно подарував Добровільній службі з надзвичайних ситуацій у Полянх автомобіль Dacia Duster 4x4. Цей жест мав на меті допомогти волонтерам ДСНС виконувати свої місії в оптимальні терміни, на користь мешканців с. Поляни, у випадку надзвичайних ситуацій.

Проте, кандидата у члени повітової ради, родом з Кривого, який представляє велику партію, привітали з, цитуємо, «унікальним в Румунії проектом, реалізованим на рівні Марамороської повітової ради». І все це у передвиборчому відеоролику, знятому на фоні автомобіля з реєстраційним номером B-07-UUR (СУР).

А кандидат від цієї ж партії говорив про те, як він підтримує жителів Полян в питанні дров для опалення помешкань взимку, але ніхто з цієї партії жодного разу не брав участі у дебатах, ініційованих СУР з цього надзвичайно важливого для мешканців Полян питання.

Ми вважаємо, що всі політичні гравці повинні проявляти більше серйозності з тим, щоб перед електоратом поставали дійсно гідні кандидати, здатні представляти і задовольняти інтереси виборців.

Великдень на Мараморощині

Шановні читачі, представимо вам як відсвяткували українці села Поляни Марамороського повіту Великдень – найбільше християнське свято – Воскресіння Христового, що символізує перемогу Ісуса Христа над смертю та відкуплення людства від гріхів. Священник Адріан Вішован розповідає про Велику п'ятницю, Велику суботу, Великдень, а також про освячення великодніх кошиків, процесію, вишавання пам'яті померлих та інші великодні звичаї. У свою чергу, директорка школи Марія Папарига розповідає про те, як збереглися великодні ігри, давній звичай у селі Вишавська Долина.

У Полянах українці свято беруть великодні релігійні обряди та народні звичаї. Адріан Вішован, настоятель церкви «Зішестя Святого Духа», подає деталі:

«Починаємо з П'ятниці Великодня винесенням Святої Плащаниці та тричі обходом всіма людьми церкви, символічно з Никодимом та благодатним Йосифом. Після обходу Плащаницю кладемо на стіл посередині церкви. Обхід довкола церкви символізує похорон Ісуса Христа. У суботу вранці люди приходять до церкви і приступають до Святої Плащаниці і побожно її цілують, моляться від щирого серця, щоб Бог не покидав їх. У суботу опівночі зустрічаємо Воскресіння Ісуса Христа. Разом з хором, процесією, кураторами та всіма християнами обходжуємо церкву й перед дверима церкви співаємо тропар Христос Воскрес. Потім входимо до церкви, де всі християни беруть світло. У неділю вранці відправляється Свята літургія, потім освячується вода та мовляться молитви для благословення хліба, яєць, м'яса та інших страв. Потім разом з процесією йдемо святити великодні кошики, які християни мають перед собою, ліворуч і праворуч церкви. Вітаємо всіх присутніх, дітей, дорослих та людей похилого віку. Вони потім йдуть по своїх домах та їдять посвячені страви. У понеділок люди також приходять до церкви з кошиками, які називаються «кошиками дідусів», в яких ставлять хліб, яйця, вино на спогад про своїх померлих. Священник освячує й ці кошики, а віруючі роздають страви бідним людям, але і знайомим, вітаючи один одного: Христос Воскрес! Воістину Воскрес! Цими днями священник каже проповідь про Воскресіння та мирує християн. На третій день знову правиться бого-

служіння та мирування у церкві. У ці прекрасні великодні дні до нас завітали депутат у Парламенті Румунії Микола-Мирослав Петрецький та кілька представників СУРу, які у понеділок були присутні у Полянах на Службі Божій. Опісля вони відвідували парафіяльний дім, де ми разом обідали і була радість для всіх нас. Бажаю всім українцям, щоб Бог припинив війну, щоб засіяла любов між народами. Бажаю всім українцям і всьому світові: щастя, здоров'я, любові, терпеливості й всього найкращого! Христос Воскрес!»

У окремих селах Мараморощини з українським автохтонним населенням ще проводяться «Великодні ігри», зокрема у Вишавській Долині. Протягом трьох днів Великодня, після обіду, діти, парубки та дівчата граються навколо церкви. Ці ігри, здається, пов'язані із веснянками дохристиянського періоду, коли всі раділи весні, а потім пристосували їх до цього великого християнського свята. На великодні ігри чекають всі, не лише діти, але і жінки та чоловіки, а також люди похилого віку. Всі беруть участь у них: одні граються, а інші дивляться та радіють. Директорка Марія Папарига говорить про великодні ігри у Вишавській Долині, а учні гімназійної школи виконують пісні до цих ігор:

«Свято Великодня у Вишавській Долині приносить людям радість Господнього Воскресіння. Діти, зокрема, чекають з нетерпінням цих днів, вони підготувалися старанно до цього свята, а радість, яку вони мають протягом всіх трьох днів, відображається у

різних великодніх іграх. У нашому рідному селі чудово зберігаються великодні ігри, які відбуваються коло церкви, «на цвинтарі» як ми кажемо, після Святої Літургії, аж до пізнього вечора. Йде мова про такі ігри: «Деся тут була подоляночка», «Ми голубки ізловили», «А я ходжу по торгу», «А, зелені огірочки», «Нема Краля вдома», «Ходить жужень по жужині», «Котик та мишик», «Горщитко», «Прутика», «Варташ», «Задні будете передні». Ці специфічні великодні ігри мають як ціль виявити перед глядачами: хоробрість, мудрість та любов. Тут навіть можна побачити, хто з ким у наступному періоді має одружитися. Великодні ігри дуже давні та гарні, які тривають протягом трьох днів. У нас в селі продовжують гратися навіть цілий тиждень аж до першої неділі після Великодня.

Головна пісня і головний танець це «А вербове колесо», в яких беруть участь дівчата. Вони символізують радість, пробудження природи, відновлення життя, любов. Пісню «А вербове колесо» виконують в продовженні учні гімназійної школи Вишівської Долини:

«А вербове колесо, колесо
З-під дороги стояло, стояло,
А ялова дощечка горіла, горіла,
Коло неї ласточка сиділа, сиділа.
А решетом водиці носила, носила,
А ялову дощечку гасила, гасила.
Кілько разів промололо, промололо,
Тільки наших легіників прокололо, прокололо.
Кілько на решеті дірочок, дірочок,
Тільки наших легіників болєчок, болєчок.
Кілько на решеті водиці, водиці,
Тіко наших легіників правдиці, правдиці.
А йдуть дівки до млина, до млина,
А парубки зо млина, зо млина.
Несуть дівки пшеницю, пшеницю,
А парубки житницю, житницю.
А по горі стовпчики, стовпчики,
Роди, Боже, хлопчики, хлопчики.
По долині лавички, лавички,
Роди, Боже, дівочки, дівочки».

Інша дуже гарна гра «Ой зелені огірочки». Парубки та дівчата збираються у велике коло та починають рухатися у один бік, співаючи всі разом:

«А зелені огірочки,
А густі їх попіночки
Лише розквітайте,
А ви, панці та молодці,
Лише побирайте !»
А зелені огірочки,
А густі їх попіночки
Уже ся розцвили,
А ви, панці та молодці,
Уже ся підібрали!»

Збираючись у коло, парубки і дівчата сліdkують з самого початку хто з ким має триматися за руки. Після закінчення пісні пара обіймається за ший, нібито одружуються. Пісня продовжується поки всі скажимо так, одружилися. Сподіваємось, що ці великодні ігри далі будуть зберігатися у нашому прекрасному селі Вишавська Долина. Всім слухачам дай Боже здоров'я та добробуту! Христос Воскрес!»

Христина ШТИРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія

Великдень для українців

На підставі схвалення Ради СУР та за фінансової підтримки Союзу українців Румунії Яська філія у співпраці з Яським телебаченням організували в осередку філії презентацію «Походження, значення, звичаї та традиції Великодня в україн-

ців Румунії». Акція була організована з метою зняття репортажу про це свято українців для RTV, RTV Plus та RTV Яси. Акція проходила в приміщенні філії і була зосереджена на таких мо-
ментрх: Історія та значення святкування Великодня від його виникнення до наших днів; Дохристиянський Великдень; Християнський Великдень Нового Завіту; Дані, що стосуються Великодня, Великоднього посту та деяких винятків у цьому відношенні; Пасхальна символіка, пасхальні традиції та звичаї, вміст великоднього кошика.

Під час акції виступали та відповідали на запитання репортера Яського телебачення Олени Попович перший заступник голови філії Віктор Григорчук, який розповів про історію та значення Великодня (дохристиянський Великдень у євреїв, який символізує звільнення євреїв з єгипетського рабства, яке тривало 430 років, підтверджуючи іншу інформацію зі Святого Письма про Песах (Вихід) - свято свободи, а потім представив деякі аспекти християнського Великодня з його новим значенням: страсті, смерть і воскресіння Господа Ісуса Христа, посилаючись на Святе Письмо та деякі приклади з народної традиції щодо православних християнських свят (Вербна, паска, фарбовані яйця, розпалювання вогнища біля церкви тощо). Він подав деякі роз'яснення щодо історії Великодня в українців з інформацією щодо святкування Великодня українцями-християнами західного обряду із Закарпатської області, які святкували Великдень 31 березня. Вірджинія Григорчук, скарбник філії, на запитання репортера висвітлювала нове значення християнської Пасхи з аргументами зі Святого Письма: страсті, смерть і воскресіння Господа нашого Ісуса Христа, які знаходять відповідність у Страстному тижні перед Великоднем. Вона нагадала, що це була остання Пасха за єврейським звичаєм, яку служив Господь Ісус Христос разом зі своїми учнями і якій передували три особливі обряди: умивання ніг (смирення), бездріжджовий хліб (тіло Ісуса) і подача вина (незбродженого), що представляє кров Ісуса Христа, який мав бути розп'ятим. Великдень у цьому випадку уособлює самопожертву Господа Ісуса Христа за відновлення перерваного, внаслідок гріха прабатьків, стосунку людини з Богом і,

відповідно, шляху до спасіння. Стосовно атмосфери під час періоду підготовки та під час Пасхи з посиланням на особливості місця походження, вона сказала, що протягом усього цього періоду перед Великоднем і після того, була священна атмосфера, думки кожного були спрямовані на те, що було вчинене на хресті, це був період фізичної та душевної підготовки, період, коли пробачення просили один в одного (діти у батьків, батьки у дітей, чоловіки у дружин і навпаки, але також і від ближніх), щоб прощення було повним і від Бога. Також вона пригадала деякі великодні звичаї та заборони під час великоднього періоду. Згідно з народною традицією в селах компактного проживання українців було поливання дівчат на другий день Великодня, але також хлопців на третій день дівчатами. Насамкінець згадала і деякі заборони, яких треба було дотримуватись під час Великодня: заборонялося виконувати важку фізичну роботу; не можна було сумувати, хмуритися і лаятись, не можна було відмовлятися від милостині ні за яких обставин. Пані Кармен Захарія Даніков (родом з України) представила деякі традиції та звичаї в Україні порівняно з тими, що були в Румунії, де вона оселилася і живе вже довгий час. У її сім'ї кожен мав чимось зайнятися в цей період, існував чітко визначений розподіл праці.

Мама складала меню і перелік необхідних продуктів і потім готувала їх. Заготівлею продуктів займався батько. Вона з сестрою також мали чіткі обов'язки і фарбування яєць, приготування деяких продуктів, приготування кошика тощо. Приїхавши до Румунії, вони зберегли лише деякі українські звичаї та традиції, ті, які мали можливість зберегти. З нагоди цього великого свята християнства вона побажала зміцнення нашої віри, більшої близькості до Бога і до Того, Хто віддав своє життя, щоб ми могли спастися. Пані Пестернак (Малахова), родом з Одеси, яка оселилася в Ясах відразу після вторгнення в Україну Російської Федерації, провела тут третій Великдень. У своєму виступі вона наголосила на тому, що українці дуже люблять це свято на заході України, де народилася і деякий час проживла, там вітання, яке вживалося близько цілий рік, це «Хвалімо Ісуса». А відповідь: «Хвалімо навіки!». Згодом вона переїхала до Одеси, тут все змінилося, ці великодні традиції та звичаї не надто шанували, але традиційні продукти були на столі її сім'ї. Приїхавши до Румунії, вона відродила ці традиції і перейняла щось із традицій румунів. Щоб не почувалися самотніми та чужими, велику допомогу біженцям з України надала громада українців у Ясах, за що вони дякують керівництву СУР та Яській філії. Наприкінці дійства пані Григорчук представила продукти, які кладуть у великодній кошик, а саме паску, сир, шинку, домашню ковбасу, фарбовані яйця та писанки, хрін, сіль та оформила кошик. з базиліком за звичаєм українців.

Христос Воскрес!

Віктор ГРИГОРЧУК,
перший заступник голови
Яської філії СУР

Фото автора

Воскресіння Господнє — Наше Воскресіння

Добре відомо всім нам, що Воскресіння Ісуса Христа з мертвих є найважливішою подією всієї людської історії, є фундаментом всієї християнської науки та гарантією що і ми воскреснемо, тому що так і навчає нас Святий Апостол Павло: «Якщо Христос Воскрес, то й ми воскреснемо, а якщо Христос не воскрес, то й проповідь наша марна, марна і віра ваша» (1 Кор. 15, 17). Для християн ця правда, про яку свідчили Апостоли, а саме що Христос воскрес приймається через віру та думаю, що ніхто з добрих віруючих не ставить собі питання як можливе Воскресіння Ісуса, або знаючи, що у Бога все можливе, ми не можемо противитися правді, яку християни вже понад 2000 років визнають. Якщо у Бога все можливе, то і воскресіння Ісуса з мертвих було можливе. Найважче, якщо можна так сказати, є воскреснути людину із гріха та показати їй правильну дорогу. Коли розмовляємо про наше воскресіння, то маємо на увазі перше воскресіння, яке має відбуватись тут, на землі. Воскресіння із грішного життя та навернення до Бога, а друге воскресіння з мертвих буде при страшно-му і загальному суді й чекаємо і віримо, що це станеться. Бог є Всемогутнім, а це означає що у Нього нічого немає неможливого. Все, що бажає, Він може зробити без ніяких перепон. Найважче для Небесного Отця є спасати людину, показати їй правду Божу. Після свого власного Воскресіння Христос міг би був показати себе воскреслим усім ворогам, які розп'яли Його. Але Він не зробив цього, тому що не хотів і не хоче силувати нас проти нашої волі. Бог дав людині розум і вільну волю, тобто дозволив вирішувати всі справи так, як нам заманеться. Є можливим для Бога показати світові великі та страшні діла, які би многих людей навернули до правдивої віри за одну мить, але тоді ми, люди, були би рабами, які не мали б вільність обирати. Бог нас не хоче рабами, але дітьми, синами які бажають Його. Обдарував нас Бог вільністю та чекає, щоб ми вільно шукали Його, любили Його, признавали Його та бажали собі з Ним бути назавжди. Такий зв'язок бажає Небесний Отець від нас, саме тому воскресіння та спасіння людини із гріха є найважча місія, найважча діяльність, яку Бог любов'ю й терпінням діє з кожним з нас. Не хоче Бог силувати нас через великі чудеса, щоб ми зі страху шукали Його, але хоче, щоб ми дійшли всі до того порозуміння, що окрім Бога Небесного, крім Христа Спасителя, іншого варіанту немає. Святий Апостол Петро сказав прекрасні слова: «До кого ми підемо, Господи? Ти маєш слова життя вічного. (Ін.6,68)

Отець Іван ЮРЧА
Фото автора

Михайло ВОЛОЩУК

ВШАНОВУЄ ЧИТАЧІВ ЧЕРГОВОЮ збіркою віршів

«СМІХОВИНКИ»

**Бо сміх то не гріх, / І для нас, і для всіх,
Що йде в торбу, / А не в міх!...**

(Українська народна мудрість)

Сміх – це найдавніша зброя людини/народу проти вад різно-всякого сорту: брехня, лицемірство, зухвалість, підступність, зиск, пияцтво, зрада, скупість, обмеженість, маніпуляція, безсовісність і т.п., як в політичних відносинах, так і в суспільних, сімейних чи особистих ставленнях.

Одночасно, сміх – це стимулятор духовного розмаю, це невичерпний потік позитивних емоцій, це найкоротший шлях до емоційного розслаблення, коротше – це сеанс оздоровлення без ліків, без уколів голки – тільки за допомогою ампули, наповненої влучним метафоричним вакцином...

Але і сміх не повинен перевищувати міру, його потрібно дозувати як лік, у народі кажуть висипати торбою або навіть торбинкою, а не міхом, бо реакції можуть бути непередбачені. Повчальна істина гласить так: Тільки мудрі люди вміють жартувати, а сприймати жарти (?).

*

Михайло Волощук, народившись в українській віруючій сім'ї, виховався у душі любові до ближнього, до рідного, до краси природи, до краси людської душі.

Буремні хвилі життя-буття неодноразово ставили під сумнів мої надії щодо краси людського внутрішнього єства – сповідаючись, говорив Михайло часто, натякаючи на часи другої світової війни, коли йому 13-ий минуло, але й на сьогоднішні часи, коли йому 90-ий минув – **здається що синдром Каїна та Авеля ще переслідує останнє сотворіння Всевишнього.**

Поет, гуморист, обдарований актор, здібний художник, композитор і музикант (улюблені інструменти – акордеон, мандоліна, скрипка), культурний діяч (засновник вокального гуртка «Негостинські квіти», що проіснував більше п'ятнадцяти років), **Михайло Волощук** подарував своїм читачам до нинішнього року, українській літературі по суті, значний доробок – а саме, сім поетичних збірок: «Крок у безконечність» (1885); «З руїн і попелу» (1991); «Ідилія» (2006); «На берегах надії» (Вибране, 2009); «Розумний папуга» (2011); «Світ за рідним порогом» (2013); «Душі моєї оберіг» (2019). За таку неутомну відданість поетичному слову-виразу, отримав почесність члена і премію Спілки письменників Румунії.

Якщо відносимось до нумерології, то сім – це сакральна цифра, а якщо звернути на жарт – улюблена тема **Михайла Волощука** починаючи, принаймні, від збірки «Розумний папуга» – то можна зауважити і так: **Існують сім чудес світу, сім зірок у сузір'ї Великої Ведмедиці і сім збірок віршів Михайла Волощука у просторі української літератури в Румунії...**

Виємково Богом обдарована людина мистецькими здібностями, **Михайло** ніколи не забував цього і тому постійно дякує Всевишньому за таку незміряну щедрість, і вважав завжди те, що найцінніша подяка Богу – це

постійне удосконалення у мистецьких заняттях: Чи то у музиці, чи в малюванні, чи у літературній творчості. Початки в напрямку мистецьких виявів були у післявоєнному часі п'ятидесятих років, коли у Негостині відомий місцевий культурний діяч, вчитель Дмитро Аріч, розпочав театральну діяльність і на сцені Культурного дому села та, опісля, на багатьох сценах повітів Сучави та Ботошан, йшли вистави класиків української драматургії: Котляревського, Старицького, Кропивницького, Карпенка-Карого та ін., у яких вчитель-режисер довірив молодому талановитому **Михайлові** важливі ролі, за допомогою яких він прекрасно удосконалив українську мову, а її виразність торкнула назавжди крила його уяви та мистецького сприйняття всесвіту.

І таким чином появляються перші вірші Михайла Волощука, що друкуються у тодішньому українському часописі «Новий вік», а в 1985-го року появляється і перша збірка.

Але, подібно поетичному лету, він, як творець, перевищує сакральну цифру «сім» і ось появилася восьма збірка під сюрприз-заголовком **«Сміховинки»**. Єдине слушне пояснення такої назви знаходимо тільки у Данте Аліг'єрі; напевно і **Михайло Волощук** дійшов висновку, що людське життя – це, кінець-кінцем, Божественна комедія переповнена гомеричним сміхом...

Звідси і розмножились, з Божою поміччю, між сугестивними зображеннями обкладинок, 69 віршів-сміховинок, і не перебільшую кажучи «з Божою поміччю», бо із висоти Небесного царства читається також 69!...

Тематика жартівливих віршів **Михайла Волощука** різноманітна у цьому збірнику, але вписується переважно у русло звичайної течії життя, в якій більші чи менші особисті вади не завдають значної шкоди добросусідству, дружбі або сімейним стосункам. Але мене здивувало те, що вірш під назвою «У тюрмі – краще» поставлений саме початковим. Чи то автор поставив його першим, чи редактор – поважний пан Михайло Михайлюк, мені не відомо. Думаю, що існує якесь-то глибоке мислення, бо не раз твердив, що не признаю випадковості. Читаю раз, читаю двічі, читаю втретє і нараз «Еврика!» – сакральна цифра «три» зіграла свою тайну роль...

Із начитаного у молодих літах пригадалось мудре тлумачення сенсу людського життєвого просування, починаючи від гірко-смішного констатування, що **Тіло людини – це тюрма вільної душі і невідкореного розуму!**» Означає, що піклуючись тільки задоволенням тіла, людина позбавляє себе волі і високого піднесення розумом, а це така ясна картина, як часто говорить наш поет: **«Вийшов із тюрми Зашкіра – /Добре виглядає./Як там перебув три роки./Всім розповідає./Каже – добре годували/Злодіїв в'язниці і по череву це видно./Видно і по пиці.»**

Отож, перший вірш восьмої книжки **Михайла Волощука**, це сміховинка тільки на зовнішній вигляд, бо у підтекстовому значенні це гостра сентенція блудного життєвого шляху, по якому все частіше ступає людство, стараючись якомога більше наситити тіло, а не дати волю душі і спрямувати розум до пізнання справжніх законів життя, принаймні у світлі правди, порядку та любові. До цих чеснот прямував **Михайло Волощук** як дитина, юнак і повнолітній, як друг, колега чи фахівець, як людина у повному значенні слова.

Захоплений красою природи, вважав ліс, сад і квіти головними складниками раю і мріяв, що своїм пером, пензлем та музикою нащепить цю красу на підщепу людського серця і душі. Наскільки

це вдалося йому, тільки Бог знає, але найбільша заслуга нашого талановитого земляка полягає в тому, що він старався всіма своїми силами, всім розумом своїм, всіма здібностями, якими Всевишній облагородив його, в свою чергу облагородити внутрішнє єство ближнього.

Я постарався спонукати наших читачів до курйозності відкрити у **Сміховинках Михайла Волощука** не тільки жартівливі пригоди але й підтекстові повчання і з такого приводу розслабитись від повсякденної напруги, навести добрий настрій, насолодитись душевно та злетіти духовно. Наскільки це вдалося мені, ... побачимо у майбутніх зустрічах читачів з нашими письменниками та у читальних залах наших бібліотек у майбутніх культурних діях організованих на всіх рівнях – місцевому, повітовому, центральному.

*

Хочеться для заохочення подати, на додаток, сучасну народну сміховинку: **У великому торговельному центрі зустрілися Тіло з Головою. Тіло одягнуте у розкішному одязі, з дорогоцінними прикрасами, почало дорікати Голові:**

– Диви, на тобі, Голово, немає і десятої частини із мого багатства!...

– Слухай, недотепо, відповіла Голова, ти задля одягу вештаєшся по всіх торгах і не зрозумів навіть найпростішу річ: Поганий товар завжди обгортають пишним упакуванням!...

Євсебій ФРАСИНЮК
Фото автора

Із нової збірки Михайла Волощука «Сміховинки», яка вийшла до його 90-річчя. Бажаємо ювіляру подальших творчих успіхів!

ВІРНА ЖІНКА

Дуже радо вийшла заміж
Молода Одарка,
Та вже з перших днів із мужем
Виникла в них сварка.

Бо Одарка своєму мужу
Тільки борщ варила
І ніколи кусень м'яса
Йому не вділила.

Тільки у свій рот широкий
Все Одарка пхала.
Лиш для себе вона м'яса
В ятці купувала.

Дуже гарно виглядала,
Щоки рум'яніли.
Як всміхалася Одарка,
Парубки дуріли.

А як моргне чорним оком –
Хоч з берега в воду.
Бо ніхто серед жіноцтва
Не мав таку вроду.

Від борщу і бараболі
Геть ісхуд мужчина.
Снилася йому щоночі
Смачна солонина.

З голоду заслаб нарешті
І приліг на лаву.
Та Одарка не журилась,
Пила собі каву.

Та небавом схаменулась,
Що справи погані.
Чоловіку – гірше й гірше
І вночі, і зрання.

Тож покликала сусіда –
Старого Тараса.
Чоловік, каже, не хоче
Їсти навіть й м'яса.

А Тарас сказав Одарці
Слово чесне й гоже:
– Даєш м'яса, коли їсти
Твій муж вже не може?

У ВІДДІЛКУ ПОЛІЦІЇ

Хочу вам подати скаргу,
Пережив настрашку:
Кум розбив на чолі моїм
Самогонки пляшку.

Чола зовсім не жалію,
Воно не з картонки.
Жалко мені дуже-дуже
Лише самогонки.

БАБА НА ЯРМАРКУ

– Купи в мене ти папугу,
Мій вельможний княже,
Вона «добрий день» щоднини
Ніжно тобі скаже.

– В моїм домі є папуга,
Серце моє крає,
Вона мене щохвилини
Ослон називає.

ШАНС

Перед виборами Янью
Людам, так в селі казав:
– Той примар, що був до мене,
Геть громаду обікрав.

Тепер я є кандидатом
Тут, у рідному селі.
Ви за мене голосуйте –
Дайте шанс цей і мені...

ДОБРІ ПРИЯТЕЛІ

Випили вина смачного
Та і пригадали,
Коли то їм музиканти
Аж до рання грали.

Потім, як вже йшли додому,
Як колись на клаку,
Плющ сказав – ходи і візьми
Бажану собаку.

– Не піду її я взяти
Саме з твого дому,
Бо у мене, в моїй хаті,
Гавкати є кому...

СТАРИЙ ЧОРТ

Чула я від баби Фрузі –
Щось страшне існує:
У потоці негостинським
Чорт старий ночує.

Що горять у того чорта
Страхітливі очі
Що людей в потоці топить
В дванадцятій ночі.

Не повірила я бабі –
Думала, що казка.
Але таке ж говорила
І кума Параска.

Але як почав мій сварку
Десь так, у дев'ятій,
Я подумала: з потоку
Чорт в моїй вже хаті!

ЯК ВЕРБЛЮД

– Я дізналась, чоловіче,
В сусідки Анети,
Що верблюд горбатий може
Вісім днів не пити.

Чоловік аж зупинився
Пити з румом пиво:
– Може бути на цім світі
Усіляке диво!

– А ти п'єш сім раз на днину
З Василем і Дудом.
Якби могла, проміняла б
Тебе на верблюда...

ЗУСТРІЧІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ У КАЧІЦІ СУЧАВСЬКОГО ПОВІТУ

Понад 40 молодих українців з усієї країни були надзвичайно зацікавлені в тому, щоб дізнатися про конкретні шляхи, якими вони можуть брати активну участь у житті своїх громад. Вони зібралися у місті Качіка Сучавського повіту, 26-28 квітня на чергових Зустрічах української молоді.

Зустріч, організована Союзом української молоді Румунії, викликала жваві дискусії, в яких молоді люди висловлювали свої думки та ідеї щодо того, як їхні дії можуть сприяти підвищенню добробуту громадян. Рішучі, з позитивною енергією, молоді українці зрозу-

міли важливість своєї участі у громадському житті, переконавшись, що вони самі можуть стати чинниками зв'язку між українськими громадами в країні.

Після інтенсивних дискусій молодь взяла участь у майстер-класі з писанкарства, який провела пані Олена Торак, популярна майстриня у мистецтві писанкарства. Молодим людям вдалося виготовити яйця з найрізноманітнішими візерунками, характерними для української громади.

Обмін ідеями та досвідом був плідним а зустріч молодих людей виявилася справді надихаючою!

ЕКСКУРСІЯ

В рамках національної програми «Зелений Тиждень», яка щорічно проводиться в довузівському середовищі з метою підвищення екологічної свідомості та захисту навколишнього середовища, 45 учнів XI та XII класів технічного коледжу «Лацку Воде» м. Серет побували в екскурсії до міста Клуж.

22-23 квітня учні відкрили для себе куль-

турне багатство міста, розпочавши прогулянки парком і продовживши відвідуванням Ботанічного саду «Александру Борза», де є понад 10 000 видів рослин з усього світу.

Учні з Серету також відвідали кафедру слов'янських мов та літератур Клузького університету «Бабеш-Бояй», де їх прийняв професор, доктор Іван Гербіль, який детально розповів про спеціалізацію «Українська мова та література».

Ініціатива цієї екскурсії належить Антонеті Крайнічук, викладачці української мови в Технічному коледжі «Лацку Воде», за підтримки Сучавської філії Союзу українців Румунії. Групу екскурсантів супроводжували класні керівники Кармен Чорней та Мірела Гауреш.

ТІСНІША ОСВІТНЯ, НАУКОВА ТА КУЛЬТУРНА СПІВПРАЦЯ МІЖ РУМУНІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ

24 квітня у приміщенні офісу Союзу українців Румунії в місті Серет відбулася зустріч, присвячена тісній освітній, науковій та культурній співпраці між Румунією та Україною.

Українська делегація у складі Тетяни Опалюк – декана факультету спеціальної педагогіки, психології та соціальної роботи, Наталії Гевчук – завідувачка кафедри соціальної роботи, Олени Данилюк – Кам'янець-Подільський Національний Університет імені

Івана Огієнка, викладачки кафедри соціальної роботи, Марини Волощук – завідувач кафедри Кам'янець-Подільського Державного Навчально-реабілітаційного Інституту та Оксани Дубової – підприємець та перекладач, були зустрінуті головою організації СУР м. Серет Костянтином Попеску.

Він представив історію та діяльність української громади в Сереті, дані про діяльність Союзу українців Румунії та подарував газети, журнали і книги, видані СУР, для бібліотек згаданих установ. Костянтин Попеску наголосив на участі організації в гуманітарних акціях на підтримку українських біженців, які оселилися в місті Кам'янець-Подільський Хмельницької області.

У супроводі експерта з питань національних меншин при Префектурі Сучавського повіту Михайла Міхаєску-Анюка делегація також здійснила коротку екскурсію по Серету та місті Сучава, де відвідали музей історії.

Професор Тетяна Опалюк висловила вдячність румунській державі за підтримку України в ці складні часи.

Раніше українська делегація брала участь у міжнародній конференції з досліджень, політики та практики, організованій факультетом соціології та соціальної роботи Бухарестського Університету, яка відбулася 22-23 квітня і зібрала учасників з 22 європейських країн.

ТВОРЧА МАЙСТЕРНЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ

Великодні повчання про духовне відродження та роль посту у підготовці душі до Воскресіння Ісуса Христа були поєднані 19 квітня в Копачеле на «Творчій майстерні

для українських дітей», організованій Караш-Северінською філією Союзу українців Румунії.

Під керівництвом художниці українського походження Камелії Яцко Тасіч, яка вперше брала участь в акції Караш-Северінської Філії СУР, діти мали можливість розвивати свої творчі здібності: розписували писанки, ліпили фігурки з пластиліну та малювали картини на пасхальну тематику, висловлюючи через мистецтво радість і надію, яку приносить Воскресіння Господнє.

Об'єднані в робочі групи, від дошкільнят до найстарших школярів, вони уважно слухали інструкції та з задоволенням самовиражалися за допомогою малюнка та кольору. Протягом кількох годин в інтерактивній обстановці вони відкривали для себе текстури, форми та поєднання кольорів.

Паралельно з цими моментами роздумів і духовного поглиблення, Камелія Яцко Тасіч внесла особливий штрих у зустріч, здивувавши учасників колективно створеною картиною, що зображає дерево життя, символ безперервності і духовного розквіту.

До юних українських художників приєдналися Іван Малиновський, перший заступник голови Караш-Северінської Філії СУР, Іван Росоха, голова Карансебешської організації СУР, Делія Боамбеш, директор восьмирічної школи в Копачеле, вчителі та інші гості, а також дорослі, які заохочували дітей до роздумів над глибоким змістом цього християнського свята.

Наприкінці майстер-класу юні художники були винагороджені за свої старання піцою та десертом-сюрпризом, щедро наданим Караш-Северінською філією СУР, в атмосфері радості та спілкування.

Вшанування ветеранів війни, в Полянах

28 квітня Мармореська філія Союзу українців Румунії організувала захід «Вшанування ветеранів війни», що відбувся в Полянах, який став проявом вдячності тим, хто пожертвував собою на полі бою.

Церемонія розпочалася перед пам'ятником, присвяченим мармореським добровольцям в центрі комуни Поляни, богослужінням, яке відправили православні священники Адріан Вішован, Мітіке Курак та Юліан Шанта, разом з греко-католицьким священником Павлом Бойчуком.

Голова Союзу українців Румунії, депутат парламенту Микола-Мирослав Петрецький у своєму

виступі підкреслив особливе значення заходу, наголосивши, що Поляни є символічним місцем визнання тих, хто віддав своє життя за мир і свободу. Микола-Мирослав Петрецький підкреслив важливість цього заходу, особливо в нинішніх умовах, коли вільна Україна протистоїть російській агресії.

Голова СУР висловив вдячність зусиллям Союзу через його місцевих представників за бездоганну організацію цього заходу кожного року. Він підкреслив, що такі моменти повинні залиша-

тися уроком історії і що молоді важливо знати і поважати минуле.

Зворушливої урочистості заходу додали вінки, покладені до пам'ятника на знак подяки та вшанування героїв. Хор місцевої греко-католицької церкви виступив з концертом релігійних пісень.

На заході були присутні члени проводу СУР, а саме: перший заступник голови Василь Пасенчук, заступник голови Іван Рекало, голова Мармореської філії Мирослав Петрецький, голови місцевих організацій: з Полян Сергій Стуляник, з Рускови Пінтя Марічук, Вишавської Красною Юрій Мочернак, радник Фабіан Попович, адміністратор будівлі місцевої організації Полян Іван Мачока та представник Союзу в місцевій раді Полян Іван Оанча.

У самому центрі мармореської комуни Поляни, де шанобливо зберігаються традиції та вірування української громади, дух любові охоплює кожну душу, об'єднуючи людей в одну велику родину.

Так було і 12 травня, у першу неділю після Великодня, коли голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький разом з найбільшою громадою українців у всій країні брав участь у Православній Парафії Поляни, присвяченій «Святому Великому мученику Димитрію», у службі освячення та Святій Месі. У цей день великого святкування та мо-

УЧАСТЬ У БОГОСЛУЖІННІ З НАГОДИ ОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКВИ У ПОЛЯНАХ

литви, на знак благословення та духовного відродження, парафія також отримала свято Святого Апостола Фоми.

Союз українців Румунії, надійний і постійний партнер Церкви, надав необхідну підтримку в організації цього духовно насиченого заходу, демонстрації живого і незнищеного зв'язку між нашою громадою і нашою духовною спадщиною.

З ним були представники Союзу українців Румунії – перший заступник голови Василь Па-

сенчук, заступник голови Іван Рекало, голова Мармореської філії Мирослав Петрецький, голова місцевої організації комуни Поляни Сергій Стуляник, радник Фабіан Попович, представник у місцевій раді комуни Поляни Іван Оанча.

Церква залишається духовним центром української громади, а віра – це шлях, яким ми йдемо разом, задля збереження наших традицій нації та мови, задля збереження спадщини наших предків, єдності та безумовної любові.

СПИСОК ПЕРЕМОЖЦІВ

(Продовження із 6 стор.)

II премія – Ніка Ангеліна В. МОЛДОВАН, педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей, Мармореський повіт, викладач-координатор Тамара Сікоє.

III премія – Ніколета П. МАРТИНЮК, педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей, Мармореський повіт, викладач-координатор Міхаєла Кравчук.

Відзнака – Беатріс Ізабела І.Ф. СПИТАРУ, теоретичний ліцей «Юлія Хаждеу», Лугож, Тіміський повіт, викладач-координатор Віолета Манзур

XII-ий КЛАС

I премія – Анна В. ШОЙМАН, національний коледж ім. Петру Раре-ша, Сучава, викладач-координатор Делія Мартіняк.

II премія – Діана Еліза Д. БЕРЕЗОВСЬКА, технологічний коледж ім. Лацку Воде, Серет, Сучавський повіт, викладач-координатор Антонета Крайнічук.

III премія – Ясміна Андрея І. БІЛИЧ, теоретичний ліцей «Юлія Хаждеу», Лугож, Тіміський повіт, викладач-координатор Віолета Манзур.

Відзнака – Біанка Марія Д. МІКУЛАЙЧУК, теоретичний ліцей «Юлія Хаждеу», Лугож, Тіміський повіт, викладач-координатор Віолета Манзур.

УЧАСНИКИ: Йоана Марія П. ОБЛЕСНЮК, Адиліна Марія М. ЧОРНЕЙ, Мара Д.В. ТКАЧУК, Джордже К. ІВАНІЧУК, Амалія Аделіна А. БОБЛЯ, Мелінда І. БОУГАР, Самуель С. МИКУЛАЙЧУК, Маріана В. МЕЛЬНИЧУК, Паул В. ШОЙМАН, Марія М. МЕЛЬНИЧУК, Біанка І.І. ІВАНІЧУК, Олександра В. МІШКО, Юліана К.К. ДУМІТРАШ, Марія І. БЕНЗАР, Елена Анастасія К. ІВАНІЧУК, Сара Алессія Д.І. ЦЮДИК, Анна В. БУЧУТА, Марія О. ОНЧЯ, Луїза Мадаліна Ф. ГУМЕНЮК, Сара Н. ПІНТЯ, Моніка Наталія І. КОРЖУК, Михайло Ф. РЕКАЛО, Саміра І. СЕНУКА, Ірина Міхаєла М. ЛОГОС, Феліція Ф. РЕКАЛО, Деніса Йонела В. КАЗИМИРЧУК, Меліса Д. КУЧІЧА, Адріан Іван І. САУЧУК, Франческа Г. МЕХНО, Клавдіо Маріано В. М. ОЛІВЕІРА-КУТ, Марініка І. ОНА, Амалія Вероніка І. БІЛІЧ, Міхаєла Ясміна НІСТОР.

XXV-й Конкурс декламування української поезії

У ВИШНІЙ РІВНІ

У приміщенні місцевої організації Союзу українців Румунії 20 квітня відбувся XXV-й Конкурс декламування української поезії, повітовий етап. 108 дітей з початкових, середніх та старших класів з великим захопленням взяли участь у заході.

Виразність декламації поезії, краса українських народних костюмів, характерних для рідних населених пунктів учасників, а також вміння прочитати текст з першого погляду для учнів III-XII класів були основними критеріями, які бралися до уваги при присудженні призів.

Відкриваючи захід, голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький наголосив на важливості цього конкурсу, який став не лише традиційним для української громади Румунії, але й інструментом популяризації та підвищення рівня української культури та освіти серед української молоді в країні, який визнаний навіть за кордонами Румунії.

Голова СУР також висвітлював напрямки, заходи та зусилля, яких Союз українців Румунії докладає протягом останніх років для підтримки та постійного вдосконалення вивчення української мови. Микола-Мирослав Петрецький подякував за велику кількість учасників конкурсу та за плідну співпрацю з ними, запевнивши, що СУР докладе всіх зусиль для підтримки україномовної освіти.

Модератором заходу був Мирослав Петрецький, голова Марамороської філії Союзу укра-

їнців Румунії, який також вручав нагород учням. Разом з ним на сцені виступили шкільний інспектор з української мови Галина Миколайчук, перший заступник голови Союзу українців Румунії Василь Пасенчук, заступник голови Союзу Іван Рекало, голова Союзу українок Румунії Мірела Чукур, голова та перший заступник голови місцевої організації Великий Бичків Нарчіс Бобрюк та Василь Гринюк відповідно, голова місцевої організації с. Верхня Рівна Михайло Лаурук та голова місцевої організації с. Коштіл Гафія Челенюк.

У СУЧАВСЬКОМУ ПОВІТІ

10 квітня понад 130 українських учнів зі всіх куточків Сучавського повіту подарували справжнє свято таланту в рамках повітового етапу Конкурсу декламування української

поезії, організованого Сучавською філією Союзу українців Румунії у партнерстві з Балківською восьмирічною школою.

Змагання, яке стало знаковим для громади, позначило новий рекорд участі у Балківцях, учні, які записалися на конкурс, від підготовчого до XII-го класу, походили з шкіл, де навчаються рідною українською мовою, вони показали значне зростання інтересу молодого покоління до збереження та просування української мови та культури.

Захід розпочався словами заохочення шкільного інспектора з питань української мови Іллі Саучука та директора балківсь-

кої школи Міхаєли Пінтріжел, які оцінили підвищений інтерес учнів до участі у змаганні.

Журі, до складу якого входили викладачі української мови з регіону, оцінювало виступи учнів на основі строгих критеріїв, зосереджуючись на правильному висловлюванні українською мовою, інтонації, дикції, виразності, міміці, жестах та народному костюмі.

Конкурс складався з двох частин. Одна була присвячена художньому декламуванню віршів, а інша, розрахована на учнів від III-го класу, полягала в читанні тексту. Загальну картину доповнювали барвистість, різноманітність та автентичність народних костюмів.

Змагання було напруженим, і 13 переможців, які посіли перші місця, представляли Сучавський повіт на XXV конкурсі читців української поезії – Національний етап, який відбувся 29-30 квітня в місті Сірету Мармаціей Марамороського повіту.

Переможці та учасники були нагороджені грошовими преміями від Союзу українців Румунії.

ПОВІТОВИЙ ЕТАП У МІКУЛІ

Краса української поезії надихнула 56 талановитих конкурсантів, які вийшли на сцену повітового етапу Конкурсу декламування української поезії, що відбувся

в Мікулі 21 квітня. Захід відкрили голова Сату-Марської філії СУР, д-р Ірина Люба Горват та голова Мікулянської місцевої організації СУР Василь Бучута.

Журі на чолі з радником СУР д-ром Феліціаном Поп було нелегким завданням, зважаючи на велику кількість учасників та рівень виступів. Були визначені переможці, а грошові призи, запропоновані Союзом українців Румунії, склали 200 лейв – перше місце, 150 лейв – друге місце, 100 лейв – третє місце, та відзнаку за участь у конкурсі у розмірі 50 лейв для кожного учасника.

Першу премію виборолла група з десяти учнів – Андрій Юрак, Івана Шмечкаш, Тамара Масниця, Розела

(Продовження на 15 стор.)

Перший Великодній концерт релігійних піснеспівів пройшов у Штюці

У дусі наближення Великодніх свят Тіміська філія Союзу українців Румунії організувала 21 квітня перший випуск Великоднього концерту релігійних піснеспівів. У селі Штюка, в будинку культури, понад 200 осіб з Тімішоари та Араду зібралися на свято духовної музики, свято життя та надії.

На відкритті концерту виступили голова Тіміської філії, професор Марія Сабо-Кондрей, мер приймаючого міста Василь Бежера, директор восьмирічної школи, професор Микола Бензар та голова організації с. Штюка Сорін Лавер. Також був присутній голова Арадської філії СУР Гаврило Миколайчук у супроводі делегації та вокально-інструментального ансамблю.

У концерті, модератором і ведучим якого був представник Тіміської молодіжної організації СУР професор Габріель Білан, виступили вокальний ансамбль «Молода надія» з Лугожа, групи дітей з Штюцької школи, в

тому числі учні, які відвідують уроки православної релігії, а також дошкільнята з дитячого садка.

Вокальні ансамблі та хорові колективи з п'ятидесятницької церкви с. Штюка, православних церков «Смерічка» з с. Готтлоб та «Цвітна полянка» з с. Кричова, з п'ятидесятницької церкви с. Петроаса-Маре та групи учнів з навчальних закладів сіл Бетхаузен, Дарова та Драгомірешть сплели божественний вінок звуків, духовну подорож громади, об'єднаної піснею та благословенням віри.

Перші заступники голови філії Василь Дрозд та Міхаєла Бумбук, заступник голови Василь Шандор, голова Бетхаузенської організації Василь Кондрей, голова Бирна-Погенештської організації Іван Лонга та Драгомірештської організації професор Марія Бежера були разом з українською громадою на цьому піднесеному спектаклі, який зібрав значну кількість учасників та відбувся за фінансової підтримки Союзу українців Румунії.

ДУШЕВНА ЗУСТРІЧ МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ З АРАДСЬКОГО ТА ТІМІСЬКОГО ПОВІТІВ

Зміцнення культурних та соціальних зв'язків було в центрі зустрічі молодих українців з Араду і Тімішу в неділю, 21 квітня. Під керівництвом Гаврила Миколайчука, голови Арадської філії Союзу українців Румунії, молодь з Араду здійснила незабутню поїздку до своїх колег у Тіміші.

Зустріч двох груп молодих українців стала нагодою зміцнення міжособистісних зв'язків і моментом обміну ідеями та досвідом. Молоді люди мали змогу поділитися баченням та шляхами співпраці у різних культурних та соціальних проєктах.

Знаковим моментом зустрічі стала участь обох груп у заході, організованому філією СУР Тімішу в Штюці – Великодньому концерті релігійної музики, який породив спілкування між молодими людьми в атмосфері, сповненій емоцій та духовності.

Під час цього ж візиту молодь мала задоволення відкрити для себе Лугож, місто з багатою

українською культурною спадщиною. Особлива зупинка була біля погруддя поета Тараса

Шевченка, символу боротьби за свободу і справедливість, та біля української православної церкви – місця, які нагадали учасникам про важливість збереження та просування культурної ідентичності.

ПОВІТОВИЙ ЕТАП У МІКУЛІ

(Продовження з 14 стор.)

Сенука, Еліда Логош, Ребека Мікулайчук, Беніамін Чін, Саміра Сенука, Марія Онча та Наталія Голдіш, які вивчають українську рідну мову в восьмирічній школі ім. Геллерта Шандора в Мікулі, починаючи з підготовчого і закінчуючи 8-м класом. Не були забуті і наймолодші учасники: дошкільнята з української секції с. Мікули.

У подальшому виступі голова філії СУР з Сату-Маре, д-р Ірина Люба Горват, підкреслила важливість цього заходу для збереження національної ідентичності шляхом популяризації української культури: «Той факт, що майже 60 дітей взяли участь у цьому конкурсі, свідчить про велику зацікавленість дітей до вивчення української мови. Я вітаю всіх конкурсantів за їхній талант, а також їхніх вчителів. Це Адріана Бежера Хорват та Олександр Юрак, які підготували їх, щоб учні могли відповідати вимогам цього прекрасного конкурсу».

Український народний костюм, який також був одним із критеріїв, додав заходу автентичності та колориту, довівши прихильність конкурсantів до традицій та культурних цінностей української громади.

МІЦНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА ГАРНІ ДОСЯГНЕННЯ

В період 19-20 квітня у Чернівецькому Державному Університеті ім. Юрія Федьковича відбулася престижна конференція, у якій брала участь делегація від Сучавського національного коледжу ім. Міхая Емінеску. Захід під назвою «Перші дослідницькі спроби: дослідження, результати, перспективи», об'єднав спеціалістів та майбутніх вчителів з Румунії, України та Республіки Молдови.

Сучавська делегація, у складі директорки коледжу, проф. д-р. Сільвії-Коріни Нуцу, професорки Міхаєли-Делії Мартіняк, Анни-Марії Попеску, Марчели Хопулеле та Анни-Марії Тимофійчук, мала нагоду поділитись досвідом та обговорити сучасні тенденції у викладанні мови, математики, фізичного виховання, мистецтва та інших дисциплін, що мають відношення до підготовки майбутніх педагогів.

Одним із знакових моментів стало підписання Протоколу про співпрацю в рамках міжнародного проекту «Учні зараз, вчителі в майбутньому», ініціатива, яка передбачає партнерство між Сучавським національним коледжем ім. Міхая Емінеску, Чернівецьким педагогічним коледжем (директор проф. д-р Наталія Палій) та Союзом українців Румунії, Сучавською філією. Проект, яким координують Делія Мартіняк та Дмитро Бачинський, спрямований на розвиток педагогічних навичок учнів через 9 освітніх, культурних та наукових заходів, запланованих на 2024 рік, забезпечуючи міцну платформу для майбутніх педагогів: **Стажування викладачів коледжів; Обмін групами учнів та викладачів** для вивчення досвіду роботи, участі в освітньо-виховному процесі, науково-методичній роботі, педагогічній практиці; **Здійснення обміну досвідом між художніми колективами** коледжів: участь у заходах вшанування пам'яті поета Тараса Шевченка та фестивалі українських колядок (грудень 2024 р.), організованих Сучавською філією Союзу українців Румунії; участь представників Сучавського на-

ціонального коледжу імені Міхая Емінеску та Сучавської філії СУР у традиційному **фестивалі пісні «Буковинський жайвір»** у Чернівцях; Делегація з Чернівців візьме участь в **освітніх заходах літньої школи** з організаційної та методичної роботи з дітьми в с. Балківці; Участь учнів-представників Сучавського коледжу у Міжнародній конференції у Педагогічному фа-

ховому коледжі Чернівецького Національного університету ім. Ю. Федьковича на тему «Майбутній педагог: перші кроки до професійної діяльності»; Делегація із Сучави візьме участь у **методичному семінарі-практикумі з підготовки до роботи з дітьми шкільного віку у літніх таборах**; Чернівецька і сучавська делегації візьмуть участь в **одноденних спортивних змаганнях**; Делегація із Чернівців з **робочим візитом** відвідає Сучаву; **Пропагування наукових досягнень**.

Активна участь понад 50 учнів та їх викладачів з педагогічних коледжів Сучави, Чернівців, Чорткова та Самбора (Україна), Сороки (Республіка Молдова) у презентаціях доповідей свідчить про прихильність до постійного вдосконалення та інновацій у сфері освіти. Конференція підкреслила важливість транскордонного співробітництва у підготовці майбутніх вчителів і відкрила нові перспективи для освітніх обмінів між Румунією, Україною та Республікою Молдова.

Сучавська делегація також була присутня у другому випуску заходу «Міжнародного фестивалю Україна єднає. UA united», організованого під патронатом Чернівецької обласної державної адміністрації. Захід, проведений з метою демонстрації молодих талантів, зібрав понад 800 учасників з різних регіонів України. Професор Сільвія-Коріна Нуцу входила до складу журі секції «Образотворче та народне мистецтво», а Делія Мартіняк, разом з авторитетними фахівцями в цій галузі, була членом журі секції «Хореографічне мистецтво». Кошти, зібрані під час 3-денного фестивалю-конкурсу, будуть спрямовані на потреби Збройних Сил України.

Делія МАРТІНЯК

Фото авторки

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:
E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – **Тереза ШЕНДРОЮ**

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Радун Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România

ISSN 1223-1614